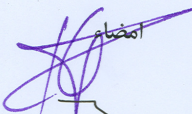
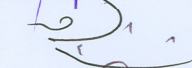

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تائید اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان آقای رضا ترک زیان رشته: انیمیشن تحت عنوان : وظایف کارگردان، در مدیریت مراحل مختلف انیمیشن تلویزیونی - پروژه عملی: ساخت فیلم «خرید معجزه» را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد تائید می کند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنما	آقای دکتر اکبر عالمی	دانشیار	
۲- استاد مشاور	آقای محمدعلی صفورا	مربی	
۳- استاد ناظر	آقای علیرضا گلپایگانی	مربی	
۴- استاد ناظر	آقای دکتر امیر حسن ندایی	استادیار	
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی	آقای دکتر امیر حسن ندایی	استادیار	

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ نگارنده در رشته **انیمیشن** است که در

سال **۱۳۹۰** در دانشکده **هنر** دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی / جناب آقای دکتر

اکبر عالمی، مشاوره / جناب آقای استاد **صفورا** از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

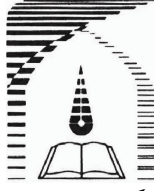
ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب **رضا ترک زبان** دانشجوی رشته **انیمیشن** مقطع **کارشناسی ارشد** تعهد فوق

و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: **رضا ترک زبان** تاریخ و امضا:

۹۰/۱۲/۲۱

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده هنر و معماری

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته : انیمیشن

وظایف کارگردان ، در مدیریت مراحل مختلف انیمیشن تلویزیونی

پروژه عملی : ساخت فیلم « خرید معجزه »

رضا ترک زبان

استاد راهنما:

دکتر اکبر عالمی

استاد مشاور:

محمد علی صفورا

بهمن ۱۳۹۰

با تشکر و قدردانی از زحمات بی دریغ استادان محترم ، آقایان

دکتر اکبر عالمی

استاد محمد علی صفورا

دکتر امیرحسین ندایی

دکتر علی شیخ مهدی

چکیده فارسی :

روند رو به رشد تکنولوژی در دوران معاصر و تأثیر روز افزون آن بر کلیه ابعاد زندگی امروزمین بشر ، نگارنده را بر آن داشت تا تأثیر این پدیده مهم و اجتناب ناپذیر را بر کلی ترین بعد هنر انیمیشن تلویزیونی ، یعنی نظارت و هماهنگی ، مدیریت ، رهبری و وظایفی دیگری که بر دوش کارگردان می باشد تا یک پروژه انیمیشن تلویزیونی را از ایده تا تولید هدایت کند را مورد بررسی قرار دهد.

در فصل اول به مقوله رسانه پرداخته شده است و در فصول بعدی به تولید در تلویزیون از جمله مبحث تهیه و تولید انیمیشن پرداخته و دامنه بحث به سمت و سوی هنری شدن این مقوله سوق داده شده است.

در فصول بعد با ورود به حوزه های مختلف جنبه های عناصر بصری و زیبایی شناسی ، اقدام به نتیجه گیری های تدریجی و گام به گام در امر تولید و پخش انیمیشن در ایران نموده است در نهایت با رسیدن به یک شناخت کلی نسبت به امر تولید از دید کارگردانی انیمیشن تلویزیونی وارد حوزه تخصصی کارگردان شده و خواننده را با عامل مهم "مدیریت و رهبری" ، ضعفها و قوتها آشنا کرده و به آنها پرداخته شده است.

و پیشنهاداتی در این باره ارائه شده است.

این متن (رساله) در جهت پاسخ گویی به برخی پرسشها ایجاد شده و تکمیل بحث مورد نظر ، تا مرحله ای که بیشترین تأثیر را در کیفیت یک اثر تلویزیونی انیمیشن بر جا بگذارد ادامه داده شده است.

واژگان کلیدی : تولید انیمیشن ، سرپرستی (نظارت) ، زیبایی شناسی ، تجسم فکری کارگردان.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فهرست تصویرها.....	ج
مقدمه.....	۱
۱ / فصل اول : رسانه و هنر انیمیشن	
۱-۱ / تعریف رسانه	۳
۲-۱ / مفهوم و تعریف انیمیشن	۴
۳-۱ / مقاصد و موارد استفاده از انیمیشن	۸
۴-۱ / انیمیشن و انواع کاربردهای آن « تقسیم بندی کلی »	۱۱
۵-۱ / انیمیشن تلویزیونی	۱۲
۱۶	۱۶
۲ / فصل دوم : فرآیند تولید انیمیشن تلویزیونی	
۱-۲ / تولید چیست	۳۴
۲-۲ / برنامه ریزی پیش تولید	۳۵
۳-۲ / هماهنگ سازی و مراحل تولید	۳۵
۴-۲ / فرآیند تولید	۴۰
۵-۲ / فعالیت های پس از تولید	۴۵
۶-۲ / مرحله پخش فیلم	۴۸
۴۹	۴۹
۳ / فصل سوم : وظایف کارگردان در فرآیند ، مدیریت تولید انیمیشن	
۱-۳ / تعریف کارگردانی « مدیریت »	۵۱
۲-۳ / نقش مدیریت در مدیریت هنری	۵۲
۳-۳ / تعریف مدیریت	۵۲
۴-۳ / مدیریت از نگاه روانشناسانه	۵۴
۵-۳ / مدیریت در امور جمعی	۵۵
۶-۳ / نقش مدیریت در کار کارگردان و تهیه کننده	۵۸
۷-۳ / وظایف کارگردان در مدیریت و راهبری انیمیشن تلویزیونی	۵۹
۸-۳ / تحلیل وظایف و نقش های کارگردان	۶۱
۹-۳ / کارگردان و فعالیت های پیش تولید	۶۱
۱۰-۳ / کارگردان و فعالیت های تولید	۶۳
۶۸	۶۸

۷۴ کارگردان و فعالیت های پس تولید
۸۰ فصل چهارم : نقاط قوت و ضعف در تولید انیمیشن تلویزیونی ایران از منظر کارگردانی
۸۱ ۱-۴ / ضعف ها و قوت ها در امر تولید
۸۸ ۲-۴ / پیش بینی و روش تولید در ایران
۹۶ ۳-۴ / پیشنهادات تولید
۱۱۵ نتیجه گیری
۱۲۰ منابع و مأخذ
۱۲۳ شرح و تصاویر کار عملی
۱۳۱ چکیده انگلیسی

فهرست تصویرها

- ۱) کابوس شب کریسمس ، تیم برتون ۱۹۹۷ ۱۳
- ۲) آرم عنوان بندی تلویزیونی برای یک برنامه تفریحی ، انگلیس ۱۹۷۲ ۲۷
- ۳) نشانه های وصفی ، عنوان بندی یک برنامه سرگرم کننده تلویزیونی ، انگلیس ۱۹۸۰ ۲۸
- ۴) عنوان بندی برای نشانه یک شبکه تلویزیونی آمریکایی ۱۹۷۵ ۲۹

مقدمه:

بدون تردید شادی و خنده و موسیقی دلنواز با تصاویر زیبایی که در لحظه فراغت از کار و تلاش از صفحه مستطیلی تلویزیون منزل ما پخش می شود انرژی را بر روح و روانمان می گذارد که می تواند ساعتها آرامش و نشاط را با ما همراه کند.

مدتهاست کاربردهای متنوع و روزافزون انیمیشن در رسانه تلویزیونی سبب پیدایش و تکامل انواع انیمیشن های تلویزیونی گردیده است.

واژه انیمیشن تلویزیونی (T.V Animation) از این نوع خاص انیمیشن برمی آید. انیمیشن های تلویزیونی بیشتر کاربرد پخش تلویزیونی دارند. به همین سبب ویژگی های آنها ضرورتاً در گسترده وسیعی قابل بحث و نظر است.

تلاش من در این رساله پرداختن به تأثیر این پدیده مهم و اجتناب ناپذیر یعنی ، انیمیشن و نقش آن برای مخاطب و اهمیت کارگردانی در تولید ، بر کلی ترین بعد هنر انیمیشن تلویزیونی ، یعنی نظارت و هماهنگی ، مدیریت ، رهبری و وظایف دیگری که بر دوش کارگردان می باشد تا یک پروژه انیمیشن تلویزیونی را از ایده تا تولید هدایت کند را مورد بررسی قرار می دهد.

در ابتدا گریزی به مفاهیم و موضوعات اولیه ای چون ، رسانه ، تلویزیون و انواع انیمیشن ها و در فصل بعدی تولید در تلویزیون پرداخته شده و دامنه بحث به سمت تولید انیمیشن تلویزیونی و مراحل و عوامل آن سوق داده شده است.

در فصول بعدی آن با ورود به حوزه های مختلف جنبه های عناصر بصری و زیبایی شناسی ، اقدام به نتیجه گیری های تدریجی و گام به گام در امر تولید و پخش انیمیشن در ایران نموده . در نهایت با رسیدن به یک شناخت کلی نسبت به امر تولید از دید کارگردانی انیمیشن تلویزیونی وارد حوزه تخصصی کارگردان شده و خواننده را با عامل مهم "مدیریت و رهبری" ، ضعفها و قوتها آشنا کرده و به آنها پرداخته شده است.

این مطالب در جهت پاسخ گویی به برخی پرسشها ایجاد شده است و تکمیل بحث مورد نظر تا مرحله ای که بیشترین تأثیر را در کیفیت یک اثر انیمیشن تلویزیونی در امر وظایف کارگردانی در مدیریت مراحل مختلف آن برجا بگذارد ادامه داده شده است.

فصل اول

رسانه و هنر انیمیشن

رسانه و هنر انیمیشن

تعریف رسانه .

مفهوم و تعریف انیمیشن .

مقاصد و موارد استفاده از انیمیشن .

انیمیشن و انواع کاربردهای آن (تقسیم بندی کلی) .

انیمیشن تلویزیونی :

(سریال و مجموعه انیمیشن / تبلیغات / میان پرده / آرم / عنوان بندی /

ویدئو کلیپ « نماهنگ »)

۱. رسانه :

رسانه عبارت از واسطه عینی و عملی در فرآیند، یا فرآیندهای برقراری ارتباطات است. با توجه به وجود دو نوع کارکرد آشکار و نهان برای رسانه ها می توان کارکردهای رسانه ای را به شکل زیر تعریف کرد.

الف: کارکرد آشکار رسانه : رسانه محل برخورد یا تقاطع پیام و گیرنده پیام یا محل برخورد

محرک و مخاطب است.

ب: کارکرد نهانی رسانه : رسانه برقرار کننده جریان ارتباط و تأمین کننده یک بخش یا تمامی

بخشهای فرآیند زیر است.

رفتار → انگیزش → ادراک → احساس → پیام (محرک)

تلویزیون

تلویزیون به عنوان یکی از وسایل رسانه های ارتباط جمعی تأثیر شدید بر رفتارها، فرهنگ، سنت، عادات، روابط و مدهای اجتماعی دارد. "ژرژداوی"^۲ جامعه شناس فرانسوی می گوید:

«تلویزیون در عین حال که در برابر فرد، نشانی از اجتماع است. برای او چیزی از اجتماع را نیز خلق می کند.»

وقتی از تلویزیون سخن به میان می آید، منظور انتقال پیام تصویری بین یک فرستنده از یک طرف و یک گیرنده از سوی دیگر است.

۱- مهرداد شیخان. انیمیشن تلویزیونی. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد. رشته انیمیشن. دانشگاه هنر. س ۱۳۷۷. ص ۳.

مک لوهان^۱:

تلویزیون را یک وسیله ارتباطی سرد نام می برد که مردم را به مشارکت دعوت می کند. در جایی دیگر **مارشال مک لوهان** در یکی از کتاب های مشهور خود رسانه ها را « پیام » معنی کرده است. « مک لوهان ».

منظور او این بوده که قالب تکنیکی رسانه، پیام ها و ارزش هایی را تعیین می کند که در تعیین نوع استفاده جامعه از آن ها حیاتی است.

مک لوهان در دو دهه پنجاه و شصت معتقد بود که تمام رسانه های گروهی در واقع مصادیق جسم بشر هستند.

وقتی رادیو به مثابه گوش و روزنامه یا کتاب به عنوان چشم مورد استفاده قرار گرفت تلویزیون نیز وسیله ای برای استفاده چشم و گوش « شنیداری و دیداری » در نظر گرفته شد که موجب تقویت اطلاع رسانی به سیستم عصبی انسان می شد و انبوهی از اطلاعات مختلف جهان را به تماشاگر عرضه می کرد که تا پیش از آن در دسترس نبود.

تلویزیون با ارائه چنین خدماتی زندگی ما را به کلی دگرگون کرده است.

جان ایس^۲، در « داستان های مصور » (۱۹۸۲)، ویژگی های اساسی کار تلویزیونی را شرح می دهد. او این کار را با کار سینمایی مقایسه می کند و با برجسته کردن تفاوت هایشان توضیح می دهد که چگونه رسانه « تلویزیون » ماهیت برنامه ای را که برایش ساخته می شود، تعیین می کند.

1- McLuhan

2- John Elise

زتل هربت، راهنمای تولید برنامه های تلویزیونی، ترجمه، علی رجب زاده طهماسبی، انتشارات دانشکده صدا و سیما،

س ۱۳۸۴، ص ۸۲.

الیس به سه ویژگی مهم برای تمایز تلویزیون از رسانه هم چون سینما اشاره می کند .

الف) کیفیت و اندازه تصویر :

تصویر تلویزیونی در مقایسه با تصویر سینمایی از لحاظ تفکیک جزئیات ، کیفیت پایین تری دارد ، چرا که از خطوط الکترونیک تشکیل شده و قطر دستگاه از ۳۰ اینچ بیش تراست. تماشاگر از لحاظ اندازه ، بزرگتر از تصویر است ، درست برعکس سینما. تلویزیون از زاویه بالا و سینما از زاویه پایین دیده می شود .

ب) محیط اطراف تلویزیون :

این رسانه معمولاً در محیط خانوادگی و شرایطی عادی استفاده می شود. برخلاف سینما ، نه فضای تاریک است و نه سایر تماشاگران بیگانه اند، نه تصویر بزرگ است و نه بقیه بی حرکت نشسته و مبهوت صفحه تلویزیون شده اند.

پ) میزان تمرکز :

تماشای تلویزیون نیاز به تمرکز کامل تماشاگران ندارد. (بیننده در حال تماشای آن به کارهای دیگری نیز می پردازد) و زمان تماشای آن طولانی تر و بیش تر از سینماست. این ویژگی ها به تعیین دیگر خصایص تلویزیون کمک می کند.

صدا و تلویزیون:

تمرکز کمتر تماشاگران بر تلویزیون، اهمیت صدا را در این رسانه نشان می دهد. منظور الیس از «صدا» عناصری چون اعلام برنامه ، آرم برنامه « آرم استیشن » و موسیقی در انواع سریال هایی است که نیازمند میزان خاصی از تمرکز هستند.

او معتقد است که صدا در مقایسه با تصویر ، توجه بیشتری را به خود معطوف می کند. بیشتر اشکال پخش تلویزیونی ، صدا را عامل اصلی اطلاع رسانی و حفظ توجه بیننده می دانند. صدا، نقطه اتکاء تلویزیون و تصویر، مبنای سینماست.

تصویر و تلویزیون:

نیاز به تمرکز کمتر در تماشای تلویزیون، تأثیر دیگری بر محصولات این رسانه دارد. تصویر تلویزیونی فاقد ریزه کاری های تصویر سینمایی است. تصاویری که تلویزیون از آن استفاده می کند ، ویژگی اصلی تولیدات تلویزیونی است. مهمترین ویژگی تلویزیون استفاده از نماهای درشت است. نمای درشت ، نمایش چهره ای است که صفحه را پر می کند. در برنامه های خبری جدید نمای دورتر نیز مورد استفاده است و فاصله خاصی را ایجاد می کند . نماهای درشت به کرات در تلویزیون استفاده می شوند. نمای درشت در تلویزیون به جای ایجاد حس دوری و فاصله ، احساس صمیمیت و نزدیکی ایجاد می کند. تصویر تلویزیونی گذراست و تغییر سریع تصاویر باعث تنوع و جذابیت آن ها می شود.

مفهوم و تعریف انیمیشن :

انیمیشن از نظر ریشه یابی به آنیم یا آنیما «Anima» به معنی روح برمی گردد و «جانبخشی» معنی لغوی آن در زبان انگلیسی می باشد. در زبان فارسی واژه «پویا نمایی» برای ترجمه «انیمیشن» در نظر گرفته شده است.

تکنیک سینما توگراف تک فریم^۲، می توان آنرا اینگونه تعریف کرد که حرکت بصورت فریم به فریم ضبط می شود.

البته این تکنیک فیلم سازی در سالهای اخیر چنان پیچیده و پیشرفته شده است که دیگر یک تعریف ساده از تکنیک فیلم سازی ممکن نیست.

به نظر غیرمنطقی می رسد که انتظار داشته باشیم یک کلمه یا عبارت توانایی توصیف روش های گوناگون خلق تصویر روی فیلم را داشته باشیم.

در حقیقت تاریخ انیمیشن به ۲۰۰ سال قبل برمی گردد زمانی که یکسری ابداعات (Pov=persistence of Vision) مانند گاری در قوه بینایی.

تصویر حتی تامدتی بعد از بستن چشم در دید شخص باقی می ماند. Pov شیوه دیدن چیزها با درجه تاخیر معینی توسط انسان را توصیف می کند.

این نوع از حرکت چیزی جزء خطای باصره نیست و در واقع یکسری تصاویر ثابت است که هر کدام اندکی تفاوت دارند. این تصاویر با چنان سرعتی عوض می شوند که پیش از آنکه تأثیر تصویر قبلی از سلسله اعصاب بینایی محو گردد تصویر دیگر ظاهر می شود و در نتیجه تصاویر در یکدیگر آمیخته می شوند و به نظر می رسد که شکلها و تصاویر در آن واقعاً در حال حرکت اند. براین اساس از حرکت دادن اشیاء در مقابل دوربین «Object Animation» تانقاشی هایی که بر روی کاغذ «Paper Animation» برای هر فریم کشیده می شود و نیز تمامی تکنیکهای متنوع دیگر، همگی در زیر مجموعه تعریف انیمیشن قرار می گیرند.

۱- محمد. علی صفورا، مباحثی درباره سینمای انیمیشن، دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده هنر و معماری، س ۱۳۸۸ ص ۱۴.

۲- ریچارد. ویلیامز، دانستنی های نجات بخش انیمیشن، انتشارات بنیاد فارابی، س ۱۳۸۸ ص ۴۸.

نورمن مک لارن بنیانگذار با نفوذ بخش انیمیشن در انجمن ملی کانادا^۱

تعریفی از انیمیشن دارد: « انیمیشن هنر طراحی نیست بلکه هنر حرکتی است که طراحی می شود. آنچه در فاصله فریم ها اتفاق می افتد به مراتب مهم تر از چیزی است که بر روی هر فریم وجود دارد. برای همین انیمیشن هنر بکار بردن ماهرانه فاصله های زمانی کوتاه محسوسی که بین فریم ها وجود دارد است » .

انیمیشن نه نتیجه طراحی متحرک بلکه همانا هنر حرکت است که به طرح کشیده شده است و توسط هنرمند با تصاویر پی در پی با نوعی ابتکار شخصی خلق شده است.

با توجه به این امکان ، یعنی تک فریم تک فریم ، انیمیشن دارای توانایی بسیار بالایی در جهت خلق هر آنچه که در اندیشه فیلمساز انیمیشن قرار دارد می باشد ، چرا که همه مواد در کنترل کامل هنرمند است و هیچ چیز غیر ارادی در آن راه ندارد. این امکان ، تا هر کجا که مواد در طبیعت اجازه دهند؛ می تواند خلاقیت و تخیل او را در ایجاد فرمها تازه به پرواز در آورد.

۱- ریچارد . ویلیامز، دانستی های نجات بخش انیمیشن ، انتشارات بنیاد فارابی، س ۱۳۸۸ ص ۹۰.

"«رونالد کرافتوان»" استدلال کرده است که منشا فیلم انیمیشن را می توانیم در تصاویر روزنامه های دنباله دار و مجلات، مخصوصاً کاریکاتور سیاسی، عکس و قطعات دنباله دار کمدی «کمیک استریپ»^۲ بیابیم.

کتاب های کمیک استریپ به داستانهای مصور دنباله دار اطلاق می شود. همچنین رمانهای گرافیک^۳ نیز کمیک استریپ یا داستان مصورهای تازه ای هستند که مخاطبان زیادی در آمریکا دارند.

تفاوت آن با کمیک استریپ این است که این کتابها پا را از موضوعات ساده و معمولی کمیک استریپ فراتر گذاشته و موضوعات پیچیده تر و جدی تری را مطرح می سازد. همانطور که اشاره شد انیمیشن تنها به عنوان یک سرگرمی و تفریح همگانی مطرح بود اما خیلی زود به لحاظ موضوعی، پا را از این حیطه فرا گذاشت و به انتقال اندیشه های ناب بصری و مسائل جدی مانند مسائل اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، مسایل اخلاقی، طرز تفکر و ایدئولوژی و جهان بینی و غیره برای مخاطب بزرگسال در انیمیشن مطرح می شود. در این شکل دیگر انیمیشن تنها نقاشیهای خنده دار نبود بلکه عنصر تفکر و اندیشه به آن اضافه شده بود.

حال ببینیم انیمیشن چه کارکردهایی می تواند داشته باشد.

۱- محمد علی . صفورا، مباحثی درباره سینمای انیمیشن، دانشگاه تربیت مدرس دانشکده هنر و معماری، س ۱۳۸۸ ص ۱۵ .

1-Ronald Keraftovan .

2-Comic Strip.

3- Graphic Novele.